

Ervaren overlast door omwonenden en parkbezoekers van het Wilhelminapark

Colofon

uitgave

Afdeling Onderzoek
Gemeente Utrecht
Postbus 16200
3500 CE Utrecht
030 286 1350
onderzoek@utrecht.nl

in opdracht van

Eenheid Veiligheid
Gemeente Utrecht

internet

www.utrecht.nl/onderzoek

rapportage

Emmy Koster

informatie

Martine van Engen
030 – 286 3518

foto omslag

Marnix Schmidt

bronvermelding

Het overnemen van gegevens uit deze publicatie is toegestaan met de bronvermelding:
afdeling Onderzoek, gemeente Utrecht

oktober 2015

Samenvatting

- Omwonenden ervaren meer overlast van het Wilhelminapark dan parkbezoekers; 21% van de omwonenden ervaart vaak overlast ten opzichte van 2% van de parkbezoekers.
- Omwonenden en parkbezoekers ervaren vooral geluidsoverlast. Omwonenden noemen daarnaast ook overlast door zwerfafval en verkeer (fietsers, brommers, scooters). Parkbezoekers noemen ook rondhangende jongeren, drankoverlast en zwerfafval.
- De meeste omwonenden en parkbezoekers ervaren de overlast dagelijks, vooral in de vooravond en avond.
- Omwonenden hebben in de afgelopen 12 maanden vaker melding gemaakt van overlast (23%) dan parkbezoekers (2%).
- De meest genoemde reden om geen melding te maken is dat de overlast niet als ernstig wordt ervaren.

Samenvatting overlast Wilhelminapark

	Omwonenden	Parkbezoekers
Ervaren overlast		
vaak	21%	2%
soms	33%	17%
zelden	16%	24%
nooit	30%	57%
Soort overlast	1. geluidsoverlast 2. zwerfafval 3. verkeer (fietsers, brommers, scooters)	1. geluidsoverlast 2. rondhangende jongeren 3. drankoverlast / zwerfafval
Op welke dagen overlast?*		
vrijdag	21%	16%
zaterdag	32%	32%
zondag	24%	23%
dagelijks	57%	66%
Op welke tijdstippen overlast?*		
's middags 12.00–16.00 uur	25%	7%
vooravond 16.00–20.00 uur	49%	45%
's avonds 20.00–00.00 uur	58%	48%
's nachts 00.00–07.00 uur	21%	2%
doorlopend	16%	43%
Indien overlast ervaren, afgelopen 12 maanden melding gemaakt	23%	2%
Reden om geen melding te maken	1. overlast niet ernstig genoeg 2. wordt toch niks mee gedaan 3. wist niet dat dat kon	1. overlast niet ernstig genoeg 2. geen tijd 3. wordt toch niks mee gedaan
Bron: Onderzoek Overlast Wilhelminapark		
*meerdere antwoorden mogelijk, waardoor percentages niet optellen tot 100%		

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	7
1 Ervaren overlast door omwonenden	9
2 Ervaren overlast door parkbezoekers	14

Inleiding

Een aantal omwonenden van het Wilhelminapark heeft aangegeven overlast te ervaren in en van het park, terwijl dit niet blijkt uit meldingen die door politie en gemeente worden geregistreerd. Naar aanleiding van deze signalen wil de Eenheid Veiligheid graag inzicht krijgen in de mate van overlast in het Wilhelminapark zoals ervaren door omwonenden (inclusief ondernemers) en parkbezoekers. Naast de mate van overlast gaat het hierbij ook om het soort overlast, het moment waarop overlast wordt ervaren en de meldingsbereidheid. Afhankelijk van de onderzoeksresultaten kijken de veiligheidspartners of er effectiever ingezet moet en kan worden op de handhaving van de openbare orde.

De afdeling Onderzoek heeft de overlast in het Wilhelminapark geïnventariseerd aan de hand van de volgende onderzoeksvragen:

1. In hoeverre ervaren omwonenden en parkbezoekers overlast in en van het Wilhelminapark?
2. Wat voor soort overlast wordt er ervaren en door wie wordt die overlast veroorzaakt?
3. Op welke momenten wordt overlast ervaren?
4. Wordt er melding gemaakt van ervaren overlast? Zo ja, waar wordt melding gemaakt? Zo nee, wat is de reden dat er geen melding wordt gemaakt?

Opzet onderzoek

Voor de overlastmeting zijn twee enquêtes gehouden: één face-to-face enquête onder bezoekers van het park en een schriftelijke enquête onder omwonenden van het Wilhelminapark.

Voor de face-to-face enquête zijn in de week van 17 t/m 23 augustus op woensdagmiddag, donderdagavond en zaterdag 104 bezoekers van het Wilhelminapark ondervraagd.

De omwonenden van het Wilhelminapark ontvingen eind augustus een brief met een schriftelijke enquête. Tevens hadden zij de mogelijkheid om de enquête via internet in te vullen. Ruim een week later ontvingen de non-respondenten een herinneringsbrief met een schriftelijke enquête. Van de 570 aangeschreven personen en bedrijven hebben er 313 de enquête volledig ingevuld (158 via internet en 155 op papier), een respons van 55%.

Achtergrondkenmerken respondenten

Aan het onderzoek deden ongeveer even veel mannen als vrouwen mee. De parkbezoekers zijn jonger dan de omwonenden. De meeste parkbezoekers zijn afkomstig uit Utrecht. Van de omwonenden heeft 37% thuiswonende kinderen.

Adressen van omwonenden zijn uitgesplitst naar een eerste en tweede ring rondom het Wilhelminapark (zie tabel voor indeling). In de analyses is getoetst naar verschillen tussen omwonenden van de twee ringen en tussen omwonenden met en zonder thuiswonende kinderen. Alleen wanneer sprake is van een statistisch significant verschil¹, wordt dit in het rapport vermeld.

¹ Een verschil is statistisch significant wanneer een statistische toets aangeeft dat de kans klein is dat het gevonden verschil op toeval berust.

Achttien respondenten hebben aangegeven dat ze de enquête hebben ontvangen op hun bedrijfsadres en het pand in de buurt van het Wilhelminapark niet bewonen. Dit aantal is te klein om apart te analyseren. Wanneer de ondernemers worden weggelaten uit de analyse, levert dit geen afwijkende resultaten op. De resultaten van omwonenden en ondernemers zullen daarom gecombineerd worden gepresenteerd.

Profiel respondenten		
	Omwonenden (n=313)	Parkbezoekers (n=104)
Geslacht		
man	52%	51%
vrouw	48%	49%
Leeftijd		
jonger dan 35 jaar	10%	44%
35 - 55 jaar	36%	25%
55 jaar of ouder	54%	31%
Woonplaats parkbezoekers		
Utrecht	-	73%
buiten Utrecht	-	5%
onbekend	-	22%
Gezinssamenstelling		
woont alleen	24%	-
woont samen, zonder kinderen	34%	-
woont samen, met kinderen	36%	-
woont alleen, met kinderen	1%	-
woont bij ouders/verzorgers	<1%	-
woont in een studentenhuus	2%	-
anders	1%	-
Pandgebruik		
woning	81%	-
kantoor/bedrijfsruimte	6%	-
woning én kantoor/bedrijfsruimte	13%	-
Locatie omwonenden*		
eerste ring rondom Wilhelminapark	44%	-
tweede ring rondom Wilhelminapark	56%	-
Bron: Onderzoek Overlast Wilhelminapark		
* Eerste ring betreft Wilhelminapark, Julianalaan, Oudwijk, Prins Hendriklaan (deels), Koningslaan, Louis de Colignystraat, Prinses Marijkelaan. Tweede ring betreft Van der Duijnstraat, Mecklenburglaan, Van Limburg Stirumstraat, Van Limburg Stirumplein, Prins Hendriklaan (deels), Willem de Zwijgerstraat, Mauritsstraat, Stadhouderslaan, Rembrandtkade, Waldeck Pyrmontkade, Dillenburgerstraat.		

Leeswijzer

Dit rapport geeft een overzicht van de belangrijkste resultaten van de overlastmeting in het Wilhelminapark. In het eerste hoofdstuk staat de overlast die wordt ervaren door omwonenden centraal. Het tweede hoofdstuk geeft inzicht in de overlast die wordt ervaren door parkbezoekers.

1 Ervaren overlast door omwonenden

Meeste omwonenden bezoeken Wilhelminapark minimaal een paar keer per week

Van de omwonenden bezoekt 62% dagelijks het Wilhelminapark, 28% komt er een paar keer per week. Slechts een klein percentage bezoekt het park minder dan maandelijks (2%). Omwonenden met en zonder thuiswonende kinderen en omwonenden uit de eerste en tweede ring bezoeken het park ongeveer even vaak.

54% van de omwonenden ervaart soms of vaak overlast in of van het Wilhelminapark

Zeven op de tien omwonenden ervaart wel eens overlast in of van het Wilhelminapark; 21% ervaart vaak overlast, 33% soms en 16% zelden. Omwonenden met en zonder thuiswonende kinderen verschillen niet wat betreft ervaren overlast. Het percentage omwonenden uit de eerste ring dat aangeeft vaak overlast te ervaren (34%) is hoger dan in de tweede ring (13%). Omwonenden uit de tweede ring geven vaker aan dat ze nooit overlast ervaren (40%) dan omwonenden uit de eerste ring (18%).

Tabel 1.1 Frequentie parkbezoek en ervaren overlast door omwonenden (n=313)

	met kinderen	zonder kinderen	eerste ring	tweede ring	totaal
Frequentie parkbezoek					
dagelijks	61%	59%	66%	55%	62%
een paar keer per week	30%	29%	21%	34%	28%
één keer per week	6%	5%	6%	4%	5%
2-4 keer per maand	2%	4%	2%	4%	3%
maandelijks	1%	1%	0%	1%	1%
minder dan maandelijks	0%	2%	4%	1%	2%
Ervaren overlast					
vaak	27%	19%	> 34%	< 13%	21%
soms	30%	35%	33%	31%	33%
zelden	17%	17%	15%	17%	16%
nooit	25%	30%	< 18%	> 40%	30%

Bron: Onderzoek Overlast Wilhelminapark
< significant lager; > significant hoger

Tabel 1.2 Soorten overlast en veroorzakers volgens omwonenden (n=219)

Top 5 soorten overlast*			
<u>Totaal</u>			
1. geluidsoverlast			47%
2. zwerfafval			42%
3. verkeer (fietsers, brommers, scooters)			29%
4. rondhangende jongeren/samenscholing			26%
5. drankoverlast			20%
<u>Eerste ring</u>		<u>Tweede ring</u>	
1. geluidsoverlast	58%	1. zwerfafval	43%
2. zwerfafval	39%	2. geluidsoverlast	42%
3. verkeer (fietsers, brommers, scooters)	28%	3. verkeer (fietsers, brommers, scooters)	29%
4. rondhangende jongeren/samenscholing	26%	rondhangende jongeren/samenscholing	29%
5. drankoverlast	22%	5. barbecues	20%
drugsoverlast	22%	drankoverlast	20%
<u>Met kinderen</u>		<u>Zonder kinderen</u>	
1. zwerfafval	51%	1. geluidsoverlast	48%
2. geluidsoverlast	46%	2. verkeer (fietsers, brommers, scooters)	37%
3. drankoverlast	30%	3. zwerfafval	35%
4. rondhangende jongeren/samenscholing	29%	4. rondhangende jongeren/samenscholing	22%
5. drugsoverlast	26%	5. barbecues	14%
Top 5 veroorzakers overlast*			
<u>Totaal</u>			
1. hangjongeren			31%
2. parkbezoekers			29%
3. studenten			15%
4. fietsers, brommer- en scooterrijders			12%
5. dak- en thuislozen			12%
<u>Eerste ring</u>		<u>Tweede ring</u>	
1. hangjongeren	37%	1. parkbezoekers	33%
2. parkbezoekers	23%	2. hangjongeren	24%
3. studenten	15%	3. dak- en thuislozen	15%
4. fietsers, brommer- en scooterrijders	11%	4. studenten	15%
5. alcoholisten	8%	5. fietsers, brommer- en scooterrijders	10%
<u>Met kinderen</u>		<u>Zonder kinderen</u>	
1. hangjongeren	34%	1. parkbezoekers	30%
2. parkbezoekers	24%	2. hangjongeren	28%
3. alcoholisten	13%	3. fietsers, brommer- en scooterrijders	18%
studenten	13%	4. studenten	18%
5. dak- en thuislozen	11%	5. dak- en thuislozen	13%
Bron: Onderzoek Overlast Wilhelminapark			
*meerdere antwoorden mogelijk, waardoor percentages niet optellen tot 100%			

Vooral geluidsoverlast en overlast door zwerfafval

Omwonenden noemen geluidsoverlast en zwerfafval als grootste bronnen van overlast (genoemd door respectievelijk 47% en 42% van de omwonenden die wel eens overlast ervaren). Ook verkeer (fietsers, brommers, scooters) (29%), rondhangende jongeren/samenscholing (26%) en drankoverlast (20%) worden regelmatig genoemd. Omwonenden met thuiswonende kinderen (26%) en omwonenden uit de eerste ring rondom het Wilhelminapark (22%) ervaren daarnaast ook drugsoverlast. Omwonenden zonder thuiswonende kinderen (14%) en omwonenden uit de tweede ring (20%) ervaren ook overlast van barbecues.

Onder de meest genoemde bron van overlast, geluidsoverlast, verstaan omwonenden vooral lawaai van muziek. Dit wordt zowel veroorzaakt door evenementen als door parkbezoekers/hangjongeren en is vaak afkomstig uit geparkeerde auto's. Ook schreeuwende groepen parkbezoekers en hangjongeren worden vaak genoemd als bron van geluidsoverlast.

Hangjongeren en parkbezoekers veroorzaken meeste overlast

Hangjongeren (31%) en recreatieve parkbezoekers (29%) worden genoemd als grootste overlastveroorzakers. Ook studenten (15%), fietsers, brommer- en scooterrijders (12%) en dak- en thuislozen (12%) worden vaak genoemd. Omwonenden met thuiswonende kinderen (13%) en omwonenden uit de eerste ring (8%) ervaren daarnaast ook overlast van alcoholisten.

Dagelijks overlast, vooral in de vooravond en avond

Ruim de helft van de omwonenden geeft aan dat ze dagelijks overlast ervaren (57%). Op vrijdag (21%), zaterdag (32%) en zondag (24%) wordt vaker overlast ervaren dan op de overige dagen. De overlast wordt met name ervaren in de vooravond (49%) en avond (58%). Dit verschilt niet voor omwonenden met en zonder thuiswonende kinderen en omwonenden uit de eerste en tweede ring.

Tabel 1.3 Momenten van overlast volgens omwonenden (n=219)

	met kinderen	zonder kinderen	eerste ring	tweede ring	totaal
Op welke dagen overlast?*					
maandag	4%	10%	7%	9%	7%
dinsdag	2%	9%	5%	9%	6%
woensdag	4%	9%	7%	8%	7%
donderdag	11%	15%	16%	12%	13%
vrijdag	21%	21%	19%	22%	21%
zaterdag	28%	37%	26%	41%	32%
zondag	20%	29%	20%	31%	24%
dagelijks	66%	50%	58%	55%	57%
Op welke tijdstippen overlast?*					
's ochtends 07.00–12.00 uur	10%	9%	10%	11%	11%
's middags 12.00–16.00 uur	23%	24%	29%	18%	25%
vooravond 16.00–20.00 uur	52%	46%	54%	49%	49%
's avonds 20.00–00.00 uur	63%	55%	63%	56%	58%
's nachts 00.00–07.00 uur	30%	15%	27%	12%	21%
doorlopend	15%	18%	9%	22%	16%
Bron: Onderzoek Overlast Wilhelminapark					
*meerdere antwoorden mogelijk, waardoor percentages niet optellen tot 100%					

Bijna kwart van omwonenden heeft melding gemaakt van overlast

Van alle omwonenden die wel eens overlast in of van het Wilhelminapark ervaren, heeft 23% in de afgelopen 12 maanden melding gemaakt van overlast; 12% maakte melding bij de politie, 10% bij de gemeente, 2% bij stichting Wilhelminapark en 2% bij een andere instantie. Een aantal omwonenden benaderde meerdere instanties voor een overlastmelding. Omwonenden uit de eerste ring maakten vaker melding bij de politie (20%) dan omwonenden uit de tweede ring (5%).

De meest genoemde reden om geen melding te maken is dat de overlast niet als ernstig wordt ervaren (43%). Ook denken omwonenden dat er toch niks wordt gedaan met de melding (30%) of wist men niet waar melding van overlast gemaakt kon worden (8%).

Tabel 1.4 Meldingsbereidheid omwonenden (n=219)

	met kinderen	zonder kinderen	eerste ring	tweede ring	totaal
Indien overlast ervaren, afgelopen 12 maanden melding gemaakt*					
ja, bij politie	18%	7%	> 20%	< 5%	12%
ja, bij gemeente	15%	6%	14%	5%	10%
ja, bij stichting Wilhelminapark	2%	3%	2%	3%	2%
ja, bij andere instantie	1%	2%	3%	1%	2%
nee	71%	78%	68%	87%	77%
Reden geen melding gemaakt van overlast*					
1. overlast niet ernstig genoeg	47%	40%	44%	46%	43%
2. wordt toch niks mee gedaan	31%	31%	33%	29%	30%
3. wist niet waar dat kon	10%	7%	9%	9%	8%
Bron: Onderzoek Overlast Wilhelminapark					
*meerdere antwoorden mogelijk, waardoor percentages niet optellen tot 100%					
< significant lager; > significant hoger					

Overlast beperken door meer toezicht

In de enquête was ruimte voor suggesties of opmerkingen over overlast in en rondom het Wilhelminapark. Het meest genoemd door respondenten is dat zij graag meer controle en toezicht zien in het Wilhelminapark. Ook de wens voor meer prullenbakken, verkeersmaatregelen, meer (vaste) toiletten en betere verlichting werd door meerdere respondenten geuit.

2 Ervaren overlast door parkbezoekers

Ruim de helft van bezoekers komt meerdere keren per week in Wilhelminapark

Eén op de drie parkbezoekers (34%) bezoekt het Wilhelminapark dagelijks. Bijna een vijfde (19%) brengt een paar keer per week een bezoek aan het park en 13% bezoekt het park één keer per week. Van alle ondervraagde bezoekers was 7% voor het eerst in het Wilhelminapark.

19% van bezoekers ervaart soms of vaak overlast in Wilhelminapark

Meer dan de helft van de bezoekers (57%) ervaart nooit overlast in het Wilhelminapark, 43% ervaart wel eens overlast. Twee procent van de bezoekers geeft aan vaak overlast te ondervinden, 17% soms en 24% zelden.

Tabel 2.1 Frequentie parkbezoek en ervaren overlast door parkbezoekers (n=104)

Frequentie parkbezoek	
dagelijks	34%
een paar keer per week	19%
één keer per week	13%
2-4 keer per maand	9%
maandelijks	9%
minder dan maandelijks	10%
eerste keer	7%
Ervaren overlast	
vaak	2%
soms	17%
zelden	24%
nooit	57%

Bron: Onderzoek Overlast Wilhelminapark

Geluidsoverlast grootste probleem

De meest voorkomende vorm van overlast in het Wilhelminapark is geluidsoverlast (genoemd door 76% van de parkbezoekers die overlast ervaren). Ook rondhangende jongeren (40%), drankoverlast (27%), zwerfafval (27%) en overlast door barbecues (16%) wordt veel genoemd.

Hangjongeren veroorzaken meeste overlast

Parkbezoekers geven aan dat hangjongeren de meeste overlast veroorzaken (67%). Daarnaast ondervinden parkbezoekers overlast van dak- en thuislozen (42%), alcoholisten (38%), recreatieve parkbezoekers (22%) en hangouderen (18%).

Tabel 2.2 Soorten overlast en veroorzakers volgens parkbezoekers (n=45)

Top 5 soorten overlast*	
1. geluidsoverlast	76%
2. rondhangende jongeren	40%
3. drankoverlast	27%
zwerfafval	27%
5. barbecues	16%
Top 5 veroorzakers overlast*	
1. hangjongeren	67%
2. dak- en thuislozen	42%
3. alcoholisten	38%
4. parkbezoekers	22%
5. hangouderen	18%

Bron: Onderzoek Overlast Wilhelminapark
*meerdere antwoorden mogelijk, waardoor percentages niet optellen tot 100%

Dagelijks overlast, vooral in de vooravond en avond

Van alle bezoekers die wel eens overlast ervaren in het Wilhelminapark geeft driekwart (66%) aan dat dit dagelijks het geval is. In het weekend wordt vaker overlast ervaren dan doordeweeks; vrijdag (16%), zaterdag (32%) en zondag (23%).

De meeste parkbezoekers geven aan dat de overlast in de vooravond (45%) en avond (48%) plaatsvindt, 43% geeft aan doorlopend overlast te ervaren.

Tabel 2.3 Momenten van overlast volgens parkbezoekers (n=45)

Op welke dagen overlast?*	
maandag	2%
dinsdag	2%
woensdag	2%
donderdag	5%
vrijdag	16%
zaterdag	32%
zondag	23%
dagelijks	66%
Op welke tijdstippen overlast?*	
's ochtends 07.00–12.00 uur	16%
's middags 12.00–16.00 uur	7%
vooravond 16.00–20.00 uur	45%
's avonds 20.00–00.00 uur	48%
's nachts 00.00–07.00 uur	2%
doorlopend	43%

Bron: Onderzoek Overlast Wilhelminapark
*meerdere antwoorden mogelijk, waardoor percentages niet optellen tot 100%

Parkbezoekers maken nauwelijks melding van overlast

De meeste parkbezoekers die overlast ervaren in het Wilhelminapark hebben hiervan in de afgelopen 12 maanden geen melding gemaakt. Twee procent van de bezoekers heeft melding gemaakt bij de gemeente. De voornaamste reden om geen melding te maken, is dat parkbezoekers de overlast niet ernstig genoeg vinden (86%), geen tijd hebben (14%) of denken dat er toch niks met een melding wordt gedaan (5%).

Tabel 2.4 Meldingsbereidheid parkbezoekers (n=45)

Indien overlast ervaren, afgelopen 12 maanden melding gemaakt	
ja, bij politie	0%
ja, bij gemeente	2%
ja, bij andere instantie	0%
nee	98%
Reden geen melding gemaakt van overlast*	
1. overlast niet ernstig genoeg	86%
2. geen tijd	14%
3. wordt toch niks mee gedaan	5%

Bron: Onderzoek Overlast Wilhelminapark
*meerdere antwoorden mogelijk, waardoor percentages niet optellen tot 100%

Overlast verminderen door meer controle, prullenbakken en toiletten

Aan parkbezoekers is gevraagd of zij suggesties of opmerkingen hebben over overlast in het Wilhelminapark. Het meest genoemd wordt dat er meer controle en strengere handhaving nodig is en dat er meer prullenbakken nodig zijn of dat deze vaker geleegd moeten worden. Ook wordt het geringe aantal sanitaire voorzieningen genoemd.